

Za vse čase!

V sredo, sedmega, in v četrtek, osmega decembra, je v škofjeloški Galeriji Franceta Miheliča v Kašči potekal mednarodni znanstveni posvet ob svetovnem dnevu človekovih pravic z naslovom Človekove pravice in temeljne svoboščine – Za vse čase!

Posvet so organizirali Študijski center za narodno spravo, Narodna in univerzitetna knjižnica, Loški muzej Škofja Loka, Kulturno-zgodovinsko društvo Lonka Stara Loka in Muzejsko društvo Škofja Loka. Namen posveta je bil osvetliti različne oblike teptanja človekovih pravic, opozoriti na njihove posledice, nagovoriti strokovno in širšo javnost in si na tak način prizadevati, da se omenjene kršitve ne bi več ponavljale. K sodelovanju so povabili zgodovinarje, arhiviste, pravnike, sociologe, publiciste in druge raziskovalce s področja družboslovja in humanistike, ki so v svojih prispevkih predstavili ter opozorili na kršenje človekovih pravic in temeljnih svoboščin v slovenskem in hrvaškem prostoru v 20. stoletju. Pomemben del posveta je obravnaval lokalno tematiko in primere kršenja človekovih pravic nad posamezniki ali skupinami na območju Škofje Loke in okolice. Tako so referenti spregovorili o Loškem gradu v 20. stoletju in usodi njegovih lastnic (**mag. Jože Štukl**), o povojnih kazenskih ustanovah v Škofji Loki (**dr. Milko Mikola**), streljanju talcev za Kamnitnikom 9. februarja 1944 (**dr. Blaž Torkar**), o življenjski poti in povojni usodi lesnega trgovca in industrialca **Franca Heinricharja st. (Judita Šega)**, o starološkem duhovniku **dr. Janezu Veiderju (Ana Florjančič)**, o povojnem dogajanju v Selški dolini (**Marija Gasser**) ter o pietetnem dejanju **Frančiške Jenko**, Franconove iz Virloga, simbolne starološke An-

tigone (**Alojzij Pavel Florjančič**). Vsi prispevki bodo prihodnje leto objavljeni v zborniku posveta.

Škofja Loka je bila za prizorišče posveta izbrana zato, ker je bila prizorišče strahot med drugo svetovno vojno in po njej. Ob sedemdeseti obletnici konca druge svetovne vojne so civilnodružbene organizacije v nekdanjem Nunskem samostanu v Škofji Loki pripravile odmeven projekt Človek, glej in spominsko leto zaključile s sklopom dogodkov Človek, glej naprej! Mednarodni znanstveni posvet Za vse čase! je tako nadaljevanje prizadevanj, da se stvari poimenuje z njihovimi imeni in se jih osvetli z znanstvenega vidika. Posvet se je začel s slavnostnim odprtjem in pozdravnima nagovoroma varuhinje človekovih pravic **Vlaste Nussdorfer** in direktorice Študijskega centra za narodno spravo **dr. Andreje Valič Zver**. Sledil je uvodni del s tremi referati. Naslednji dan se je zvrstilo še štirinajst prispevkov o različnih oblikah kršenja človekovih pravic v naši polpretekli zgodovini. Med spremljevalnimi dogodki posveta je bila zelo sporočilna razstava Stop, cenzura! avtorice **Helene Janežič** iz Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK), ki je bila na ogled od sedmega do desetega decembra v atriju Starega župnišča na Mestnem trgu. Ob njenem odprtju so sodelavci NUK brali prepovedano literaturo, ki je nastala v letih 1945–1991. Po koncu vojne so nastali trije sezname prepovedanih avtorjev. Na seznamu so se zna-

Utrinek s posveta Za vse čase! (Foto: Blaž Karlin)

šle knjige, »katerih vsebina je bila nasprotna takratnemu gledanju na glavna življenjska vprašanja«. Romale so v uničenje, tiste z več sreče pa v bunkerje posameznih ustanov. Na posvet se je smiselno navezala tudi sv. maša za žrtve medvojnega in poveljnega nasilja

na Škofjeloškem v cerkvi sprave – Nunski cerkvi, ki jo je na predvečer osmega decembra daroval ljubljanski nadškof metropolit **msgr. Stanislav Zore**, s pesmijo pa pospremil Škofjeloški oktet.

Teja Potočnik